

Saeimai otrreizējai caurlūkošanai atgrieztie likumi

Publicēts: 11.03.2021.

Valsts prezidents Valdis Zatlers savas darbības laikā ir nosūtījis Saeimai otrreizējai caurlūkošanai 13 likumus.

Likums “Grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību”

2011. gada 3. jūnijā Valsts prezidents Valdis Zatlers nosūtīja Saeimai otrreizējai caurlūkošanai š. g. 26. maijā Saeimā pieņemto likumu “Grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību”. Minētie grozījumi bija nepieciešami, lai izpildītu Satversmes tiesas 2010. gada 25. novembra spriedumu lietā Nr. 2010-06-01 saistībā ar konstitucionālo institūciju un tiesībsarga budžeta neatkarību.

Lai arī Satversmes tiesa deva likumdevējam sešu mēnešu termiņu normatīvā regulējuma trūkumu novēršanai, likumprojekta izskatīšana Saeimā notika tikai šā gada maijā. Tādējādi Saeimai bija atvēlēts salīdzinoši maz laika likumprojekta saskaņošanai ar konstitucionālajām institūcijām un tiesībsargu, nesagaidot Tieslietu padomes viedokli.

Valsts prezidents saņēma Valsts kontroles, Augstākās tiesas un Tieslietu padomes iebildumus par likuma saturu, kur pausts viedoklis, ka 2011. gada 26. maijā pieņemtais likums nenodrošina Satversmes tiesas sprieduma izpildi un vēl vairāk ierobežo konstitucionālo institūciju un Tiesībsarga biroja budžeta pieprasījumu procesu. Šim viedoklim Valsts prezidenta kancelejas rīkotajā sanāksmē par iespējamu likuma caurlūkošanu pievienojās arī tiesībsargs un Satversmes tiesas pārstāve.

Augstākā tiesa papildus norādīja, ka pieņemtais likums neatbilst varas dališanas principam un vērtējams kā izpildvaras nesamērīga iejaukšanās neatkarīgas tiesu varas darbībā.

Valsts prezidents lūdz Saeimu likuma caurlūkošanas procesā uz klausīt un izvērtēt Tieslietu padomes, kā arī citu iesaistīto institūciju viedokļus un priekšlikumus.

 [Likums Nr. 214](#)

Likums “Grozījumi likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā””

Trešajā Saeimas priekšsēdētājam adresētajā motivācijas rakstā par 17. jūnija Saeimas sēdē pieņemtā likuma “Grozījumi likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” nosūtīšanu otrreizējai caurlūkošanai Valsts prezidents norāda, ka atbalsta prasību par reģistrētu politisko partiju vai partiju apvienību valdes priekšsēdētāju un valdes locekļu mantiskā stāvokļa caurskatāmības nodrošināšanu, jo tas “veicinātu politisko partiju vadības darbības atklātību un zināmu atskaitīšanos vēlētāju priekšā, kā arī var kalpot par apliecinājumu tam, vai politisko partiju amatpersonas patiesi darbojas sabiedrības interesēs”.

Saeima pieņemot likumu, nav ņēmusi vērā, ka politisko partiju vadības (valdes priekšsēdētāja un locekļu) statuss neatbilst valsts amatpersonas statusam un viņu darbības regulēšana ir ārpus likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” darbības jomas. Turklāt Saeima nav paredzējusi kārtību šo tiesību normu ievērošanas nodrošināšanai. Līdz ar to nav noteikta politisko partiju vadības atbildība par pārkāpumiem. Nav arī atbilstošā regulējuma attiecībā uz kontrolējošo institūciju kompetenci, kas savukārt rada bažas par iespējamo kontroles pasākumu leģitimitāti, uz ko savā vēstulē Valsts prezidentam ir norādījis arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs.

Tomēr, atzīstot Saeimas pieņemtā lēmuma mērķi par pozitīvu soli politisko partiju un to apvienību darbības atklātības nodrošināšanā sabiedrības priekšā, Valdis Zatlers aicina Saeimu apsvērt iespēju “pilnveidot jau spēkā esošo tiesību institūtu –

informācijas par deputātu kandidātu publiskošanu, nepieciešamības gadījumā paplašinot spēkā esošo regulējumu”. Tāpat būtu konceptuāli jāizšķiras par valsts amatpersonas statusa noteikšanu vai nenoteikšanu politisko partiju valdes priekšsēdētājiem un valdes locekļiem, jāapsver nepieciešamība grozīt Politisko partiju likumu un tur paredzēt partiju vadības mantiskā stāvokļa deklarēšanas pienākumu atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai kārtībai, kā arī jāizvērtē, vai šo regulējumu attiecināt uz tādām politiskām partijām un to apvienībām, kas nav guvušas vēlētāju atbalstu, lai nodrošinātu pārstāvniecību likumdevēja vai pašvaldību līmeni un līdz ar to arī iespējamu ietekmi uz valsts amatpersonu lēmumiem. Valsts prezidents arī norāda, ka “augstāk minētā tiesiskā regulējuma īstenošanai nepieciešami grozījumi citos normatīvajos aktos un efektīva kontroles mehānisma izveidošana”.

 [Par interešu konfliktu](#)

Saeima 2010. gada 30. septembrī, atkārtoti caurlūkojot likumu “Grozījumi likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā””, ņēma vērā Valsts prezidenta iebildumus.

Maksātnespējas likums

Otrajā motivācijas rakstā Saeimas priekšsēdētājam Gundaram Daudzem par 2010. gada 17. jūnijā Saeimā pieņemto Maksātnespējas likumu Valsts prezidents norāda, ka jauna maksātnespējas procesa regulējuma procesa izstrāde ir ļoti nepieciešama. “Ar likuma regulējumu nepieciešams samērot visu iesaistīto pušu intereses, tiesības un atbildības nastu tā, lai sekmētu palīdzības sniegšanu finansiālās grūtībās nonākušam godprātīgam un labticīgam parādniekam, taču regulējums nevarētu tikt izmantots negodprātīgu personu savtīgās interesēs. Tādēļ nepieciešams nošķirt personas, kuru kredītsaistību īpatsvars kalpo vienīgā ģimenes mājokļa nodrošināšanai, un tā dēvētos nekustamo īpašumu spekulantus, kuru netālredzīgā saimnieciskā darbība nav kalpojusi valsts tautsaimniecības interesēm,” atzīst Valdis Zatlers.

Motivācijas rakstā Valsts prezidents pievērš uzmanību, pirmkārt, tam, ka 2010. gada 17. jūnijā pieņemtais likums pieļauj, ka vienāds tiesiskais regulējums tiktu piemērots personām, kuru kredītsaistības mērāmas vairākos simtos tūkstošu latu apmērā, un tām personām, kuru parādsaistības ir ievērojami mazākas un kalpo savu un savas ģimenes pamatvajadzību apmierināšanai. Nepieciešams nošķirt personas, kuru kredītsaistību īpatsvars kalpo vienīgā ģimenes mājokļa nodrošināšanai, un tā dēvētos nekustamo īpašumu spekulantus, kuru netālredzīgā saimnieciskā darbība nav kalpojusi valsts tautsaimniecības interesēm.

Otrkārt, pieņemot Maksātnespējas likumu, nav izvērtēta tajā noteikto regulējumu ietekme uz valsts budžetu, valsts ekonomisko aktivitāti un kredītēšanas un ekonomikas atjaunošanas stāvokli kopumā. Būtiski ņemt vērā to, ka šobrīd ievērojams kavēto kredītsaistību maksājumu īpatsvars ir tieši Latvijas valsts īpašumā esošajās kredītiestādēs, un ir nepieciešams rūpīgi izvērtēt pieņemamā fiziskās personas maksātnespējas regulējuma iespējamo fiskālo ietekmi uz valsts budžetu kopumā. Pieņemot Maksātnespējas likumu galīgajā lasījumā, Saeima par to nav pārliecinājusies.

Treškārt, gan publiskajā telpā, gan diskusijās parlamentā dominēja viedoklis par likuma attiecināšanu vienīgi uz banku sektoru, taču netika apzināta likuma spēkā stāšanās ietekme uz visiem tautsaimniecības sektoriem un komersantiem, kuri nodarbojas ar preču un pakalpojumu sniegšanu un kuriem ir parādnieki – fiziskas personas. Piemēram, komunālo maksājumu sniedzēji, preču pārdevēji, kuri izmanto līzinga procedūru. Likumā noteiktais fiziskas personas maksātnespējas regulējums attieksies uz visiem.

Ceturtkārt, pieņemtā likuma redakcija rada risku, ka maksātnespējas procesā iesaistītās personas saistību dzēšanas periodā būtu ieinteresētas norādīt pēc iespējas zemākus ienākumus. Tādēļ Valsts prezidents lūdz Saeimu apsvērt, vai likumā parādnieka uzraudzību ir iespējams papildināt ar īpašu Valsts ieņēmumu dienesta vai citas kontrolējošas valsts institūcijas uzraudzību. Pretējā gadījumā, tas, ka Maksātnespējas likumā tiek paredzēti zināmi atvieglojumi parādniekiem, bet vienlaikus netiek palielināti valsts uzraudzības pasākumi patieso ienākumu noskaidrošanā, no tautsaimniecības viedokļa rada palielinātu risku ēnu ekonomikas jomā.

Piektkārt, Valdis Zatlers ir norādījis, ka likums neatvieglo to fizisko personu tiesisko stāvokli, kuras jau uzsākušas maksātnespējas procedūru, bet gluži pretēji – nostāda minētās fiziskās personas nevienlīdzīgā stāvoklī. Saskaņā ar Maksātnespējas likuma pārejas noteikumu 5. punktu parādniekiem, kuru tiesiskās aizsardzības un maksātnespējas procesi uzsākti laika posmā no 2008. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 31. oktobrim, tiek piemērotas minētā laika posmā spēkā esošā Maksātnespējas likuma normas un uz tā pamata izdotie normatīvie akti, nevis jaunais maksātnespējas procesa regulējums.

Valsts prezidents atzīmē, ka Saeimas otrajam lasījumam tika virzīts tāds fiziskās personas saistību dzēšanas plāna termiņu regulējums, kas tapis ciešā kopdarbā gan ar Latvijas Kredītņēmēju apvienību, gan Latvijas Sertificēto maksātspējas procesa administratoru asociāciju, Latvijas Komercbanku asociāciju, Tirdzniecības un rūpniecības kameru, Latvijas Darba devēju konfederāciju un Ārvalstu investoru padomi. Likumprojekta sagatavošanā bija iesaistīti arī Pasaules Bankas un Starptautiskā Valūtas fonda eksperti. Šis priekšlikums Saeimas sēdē otrajā lasījumā tika atbalstīts. Visas iesaistītās puses publiski ir apliecinājušas, ka likumprojekta Saeimas otrajā lasījumā pieņemtais fiziskās personas maksātspējas regulējums tapis visaptverošu interešu samērojošu un profesionālu diskusiju ceļā. Taču iesāktā labā prakse netika turpināta, un trešajam lasījumam, neuzklausot iesaistītās puses, tika iesniegts komisijas atbalstītais priekšlikums izteikt fiziskās personas maksātspējas regulējumu būtiski jaunā redakcijā, neizvērtējot tās spēkā stāšanās sekas.

Saeimas 7. jūnija sēdē pieņemtais Maksātspējas likums noteic, ka jaunais regulējums stāsies spēkā 2010. gada 1. novembrī. Ņemot vērā to, ka līdz iecerētajam likuma spēkā stāšanās brīdim ir atlikuši vairāk nekā četri mēneši, Valsts prezidents uzskata, ka Saeimai ir iespējams līdz šim datumam likumu atkārtoti caurlūkot un pilnveidot.

 [Maksātspējas likums](#)

Saeima 2010. gada 26. jūlijā, atkārtoti caurlūkojot Maksātspējas likumu, ņēma vērā Valsts prezidenta iebildumus.

Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums

Savā motivācijas rakstā par Saeimas 2010. gada 16. jūnijā pieņemto Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumu Valsts prezidents norāda, ka tā regulējums nav pilnīgs, un jau otrajā dienā pēc likuma pieņemšanas tika saņemti vairāki iebildumi pret tā saturu. Valsts prezidents arī norāda, ka "izskatot likumprojektu "Elektronisko mediju likums" 3. lasījumā, tika atbalstīti vairāki atbildīgās Saeimas komisijas iepriekš noraidīti priekšlikumi, radot pretrunas vairākās likuma normās".

Valsts prezidents lūdz Saeimu caurlūkošanas procesā pievērsties, pirmkārt, valsts valodas pozīcijas nostiprināšanai likuma normām. Motivācijas rakstā Valdis Zatlers atzīmē: "Prasība par to, ka vismaz 40 % no Eiropas audiovizuālajiem darbiem, kas tiek raidīti raidlaikā no plkst. 19.00 līdz 23.00, ir latviešu valodā veidotie darbi, ir jāattiecinā gan uz nacionālajiem, gan uz reģionālajiem plašsaziņas līdzekļiem, paredzot, ka pie minētajiem darbiem tiek pieskaitīti arī ziņu raidījumi valsts valodā un raidlaiks tiek pagarināts par vienu stundu, proti, no plkst. 18.00 līdz 23.00. Tādā veidā lielākajiem un ietekmīgākajiem plašsaziņas līdzekļiem Latvijā tiek izvirzītas vienādas prasības, veicināta ziņu raidījumu veidošana valsts valodā, kā arī kopumā tiek stiprinātas valsts valodas pozīcijas elektronisko plašsaziņas līdzekļu vidē, nodrošinot Latvijas Republikas Satversmes 4. pantā un Valsts valodas likumā noteikto, ka latviešu nācijas piederīgajiem ir tiesības uz savu informācijas un kultūras telpu savā valodā." Valsts prezidents arī atzīmē, ka elektronisko plašsaziņas līdzekļu vide veido svarīgu valodas vides elementu un ir arī svarīgs faktors sabiedrības integrācijā. Tādēļ likums, kas palīdz nodrošināt uz Latviju orientētu Latvijas informācijas un kultūras telpu latviešu valodā, ir ne tikai latviešu valsts un nācijas, bet visu Latvijas iedzīvotāju, arī mazākumtautību piederīgo, interesēs. Līdz ar to sabiedrības integrācijas interesēs Latvijas informācijas un kultūras telpas ietvaros tās svarīgai sastāvdaļai – elektroniskiem plašsaziņas līdzekļiem – nepieciešams noteikt īpaši atbalstošu režīmu latviešu valodai, it sevišķi nosakot latviešu valodas minimālo lietojumu raidījumu kopējā apjomā.

Otrkārt, Valsts prezidents iestājas par taisnīgiem un nepārprotamiem reklāmas laika ierobežojumiem. Motivācijas rakstā viņš norāda, ka sabiedriskie plašsaziņas līdzekļi tiek finansēti no valsts budžeta un stingrāku reklāmas laika ierobežošana tiem ir pamatota. Tomēr "pārpratumus var radīt 35. panta 12 daļas piemērošana, kas neparedz 10 % reklāmai atvēlētā laika saistīšanu ar raidstundu. Tādējādi var izveidoties situācija, kur minētie 10 % tiek saistīti ar raidlaiku (nevis raidstundu) un netiek proporcionāli izmantoti visa raidlaika garumā, bet tikai skatītāju iecīnītākajās raidlaika stundās, tādā veidā kropļojot reklāmas tirgu". Valdis Zatlers norāda, ka ir nepieciešami precizējumi, nosakot, ka "sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu veidotajās programmās un raidījumos audio un audiovizuāliem komerciāliem paziņojumiem un reklāmai atvēlētais laiks nedrīkst pārsniegt 10 % katrā raidstundā. Turklāt būtu jāparedz, ka šie ierobežojumi attiecas arī uz pārējiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, ja reklāma tajos tiek izvietota programmās un raidījumos, kas veidoti sabiedriskā pasūtījuma ietvaros".

Treškārt, Valsts prezidents savā motivācijas rakstā Saeimai norāda, ka likumā ir jānodrošina skaidri noteiktas tiesības visiem

nacionālajiem, reģionālajiem un vietējiem plašsaziņas līdzekļiem konkurēt par labāko un ekonomiski izdevīgāko sabiedriskā pasūtījuma izpildi. Valsts prezidents uzsver, ka likuma redakcija jautājumā par sabiedriskā pasūtījuma nodošanu komerciālajām raidorganizācijām atstāj Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei pilnīgu rīcības brīvību. Turklāt likums nenosaka konkrētu kopējo izmaksu summu, kas var tikt novirzīta citiem nacionālajiem, reģionālajiem vai vietējiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem sabiedriskā pasūtījuma nodrošināšanai, atstājot arī šo jautājumu pilnīgā Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes ziņā. Tāpēc ir nepieciešams noteikt, ka "Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome konkursa kārtībā nodod konkrētu daļu no sabiedriskā pasūtījuma īstenošanai paredzētajiem līdzekļiem nacionālajiem, reģionālajiem un vietējiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem. Tas veicinātu konkurenci starp sabiedriskajiem un pārējiem nacionālajiem plašsaziņas līdzekļiem par kvalitatīvāko un reizē izmaksu ziņā ekonomiski izdevīgāko sabiedriskā pasūtījuma izpildi". Šāda nostāja atbilst arī Nacionālās radio un televīzijas padomes izstrādātajai Elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu attīstības Nacionālajai koncepcijai 2009.–2011. gadam.

Valsts prezidents aicina Saeimu caurlūkot likumu iespējami ātrākā laikā, ņemot vērā, ka elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības regulēšanai sen ir nepieciešams tiesiskais regulējums un Latvijai jau bija jāizpilda Eiropas Komisijas prasības par Latvijas normatīvo aktu salāgošanu ar Direktīvu par audiovizuālo plašsaziņas līdzekļu pakalpojumiem bez robežām. Tā kā Eiropas Komisijas Argumentētais atzinums par pārkāpumu procedūras uzsākšanu pret Latvijas valsti ir sagaidāms tuvākajās nedēļās, Saeimai vēl ir iespēja novērst augstāk minētās pretrunas un pilnveidot likumu, ja Saeima šim jautājumam pievērsīsies ar vislielāko atbildību un rūpību. Noslēgumā Valdis Zatlers arī norāda, ka darbs pie minētā likuma uzlabošanas būtu jāturpina arī pēc likuma caurlūkošanas un likuma spēkā stāšanās.

 [Elektronisko plašsaziņas likumi](#)

Saeima atkārtoti caurlūkoja Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumu 2010. gada 12. jūlijā. Caurlūkošanas procesā likumā tika novērstas tās neprecizitātes un pretrunas, kas radās, izskatot likumprojektu 3. lasījumā. Tāpat tika rasts kompromiss valsts valodas pozīcijas stiprināšanas jautājumā, paredzot, ka vismaz 40 % no Eiropas audiovizuālo darbu raidlaika gan nacionālajos, gan reģionālajos medijos aizņems darbi valsts valodā. 2010. gada 12. jūlijā caurlūkotais likums paredz pienākumu gan nacionālajiem, gan reģionālajiem medijiem nodrošināt, lai to veidotajās programmās vismaz 65 % no raidījumiem būtu valsts valodā un šādi raidījumi valsts valodā aizņemtu vismaz 65 % no raidlaika. Tādā veidā lielākajiem un ietekmīgākajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem Latvijā tiek izvirzītas vienādas prasības, veicināta ziņu raidījumu veidošana valsts valodā, kā arī kopumā tiek stiprinātas valsts valodas pozīcijas elektronisko plašsaziņas līdzekļu vidē. Saeima ir ņēmusi vērā arī Valsts prezidenta norādi par nepieciešamību nodrošināt taisnīgus un nepārprotamus reklāmas laika ierobežojumus.

Valsts prezidenta iebildumi par nepieciešamību likumā paredzēt skaidri noteiktas tiesības visiem nacionālajiem, reģionālajiem un vietējiem plašsaziņas līdzekļiem konkurēt par saturiski labāko un ekonomiski izdevīgāko sabiedriskā pasūtījuma izpildi netika atbalstīti.

Atkārtotot jau 2010. gada 22. jūnija veto motivācijas rakstā norādīto, Valdis Zatlers 2010. gada 21. jūlijā atkārtoti uzsvēra, ka darbs pie minētā likuma uzlabošanas būtu jāturpina arī pēc tā caurlūkošanas un spēkā stāšanās. Joprojām pastāv vairāki nozīmīgi jautājumi, kas prasa rūpīgu likumdevēja izvērtējumu, tai skaitā jautājumi, kas ir apskatīti Valsts prezidenta Konstitucionālo tiesību komisijas viedoklī par sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu tiesisko regulējumu demokrātiskas valsts iekārtā. Uz nepieciešamību turpināt likuma pilnveidošanas procesu norādīja arī mediju pārstāvji un eksperti.

Likums "Grozījumi Likumā par ostām"

Uzklausot politisko organizāciju apvienības "Saskaņas centrs" Saeimas frakcijas deputātu, Valsts kontroles, Konkurences padomes un komersantu viedokli, 2010. gada 4. jūnijā Valsts prezidents Valdis Zatlers, izmantojot Valsts prezidentam Latvijas Republikas Satversmes 71. pantā noteiktās tiesības, ir nosūtījis Saeimai otrreizējai caurlūkošanai 27. maijā pieņemto likumu "Grozījumi Likumā par ostām".

Saeimas priekšsēdētājam adresētajā motivācijas rakstā Valdis Zatlers lūdz Saeimu izvērtēt likuma "Grozījumi Likumā par ostām" 4. panta (attiecībā uz Likuma par ostām 7. panta trešās daļas papildināšanu ar 10. punktu) mērķi un tā sasniegšanai piemērotāko risinājumu.

"Ja minētā likuma norma bija iecerēta ar mērķi nodrošināt Latvijas valstij stratēģisku objektu – ostu – darbību ārkārtējās situācijās vai situācijās, kad komersanti nespēj nodrošināt ostai būtisku funkciju veikšanu, tad es lūdzu likumdevēju precizēt šo normu tādā veidā, lai tā sasniegtu minēto mērķi, neradot iespēju ierobežot tirgus dalībnieku saimniecisko sacensību un mazināt pašu ostu konkurētspēju," savā motivācijas rakstā norāda Valsts prezidents. Viņš lūdz arī izvērtēt, vai ostas darbības nodrošināšana ārkārtējās situācijās ir iespējama, piemērojot jau spēkā esošajā Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pantā noteikto – ostas pārvaldes tiesības sniegt pakalpojumus, kas saistīti ar ostas darbību, veicot komercdarbību ar tai piederošas kapitālsabiedrības starpniecību. Tādējādi šādas pakalpojumu sniegšanas kārtības ievērošana neradītu ostām priekšrocības un labvēlīgākus apstākļus uzņēmuma ienākuma nodokļa piemērošanas un tarifu robežlīmeņu noteikšanas politikas jomās, salīdzinot ar pārējiem komersantiem, kas darbojas ostās.

Valsts prezidents arī aicina Saeimu precizēt likuma "Grozījumi Likumā par ostām" 2. pantu gan no valsts vai pašvaldības nekustamā īpašuma interešu viedokļa, gan, ievērojot atšķirīgos ostu pārvalžu juridiskos statusus. Valsts prezidenta motivācijas rakstā tiek norādīts, ka "2010. gada 27. maijā pieņemtā likuma "Grozījumi Likumā par ostām" 2. pants paredz papildināt Likuma par ostām 4. panta piekto daļu, nosakot, ka ostas pārvalde ir tiesīga uz tai valdījumā nodotās valstij vai pašvaldībai piederošās zemes, kā arī citu juridisko un fizisko personu zemes (uz ko tā ir nodibinājusi personālservitūtu) celt ostas darbībai nepieciešamās ēkas (būves) kā patstāvīgus īpašuma objektus, ko zemesgrāmatā reģistrē uz attiecīgās ostas pārvaldes vārda. Taču īpašuma tiesības var iegūt tikai fiziska vai juridiska persona, kurai piemīt tiesībspēja. Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1. panta 1. punktu juridiskās personas statuss ir tikai Latvijas Republikai (kā sākotnējai publisko tiesību juridiskajai personai) un atvasinātajām publiskajām personām, kuras ostu gadījumā ir vienīgi Rīgas ostas pārvalde, kā arī Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde". Valsts prezidents norāda, ka pārējām ostu pārvaldēm, kas ir attiecīgo pašvaldību izveidotas iestādes, nevar būt patstāvīgas īpašumtiesības uz nekustamā īpašuma objektiem. Valsts prezidents arī secina, ka kopumā būtu nepieciešama aptveroša ostu pārvalžu statusa izvērtēšana un jau novecojušo ostu darbību regulējošo tiesību normu pārskatīšana, tai skaitā, nostiprinot likumā efektīvu tiesu kontroli pār ostu pārvalžu darbību un pieņemtajiem lēmumiem. Valsts prezidents lūdz Saeimu rast iespēju pievērsties šo jautājumu risināšanai.

 [Grozījumi Likumā par ostām](#)

Saeima, 2010. gada 12. jūlijā, atkārtoti caurlūkojot likumu "Grozījumi Likumā par ostām", ņēma vērā Valsts prezidenta iebildumus.

Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā"

2010. gada 12. martā Valsts prezidents Valdis Zatlers nosūtīja Saeimai otrreizējai caurlūkošanai 2010. gada 4. martā Saeimā pieņemto likumu "Grozījumi Imigrācijas likumā".

Valsts prezidents neiebilst pret likumdevēja mērķi ar augstāk minētā likuma pieņemšanu sekmēt jaunu investīciju piesaisti Latvijas Republikas tautsaimniecībai un finanšu sistēmai. Tomēr Valsts prezidents norāda, ka vislielākās diskusijas ir izraisījis priekšlikums par personai piederoša nekustamā īpašuma sasaisti ar ārzemnieka tiesībām prasīt termiņuzturēšanās atļauju. Ievērojot to, ka šī ir Eiropas Savienībā neierasta prakse, Valsts prezidents uzskata, ka ir nepieciešams veikt izsvērtu šāda tiesiskā regulējuma ieviešanas makroekonomiskās ietekmes analīzi, kas sniegtu pamatojumu tam, vai šāds regulējums pozitīvi ietekmētu Latvijas tautsaimniecību kopumā.

Tāpat Valsts prezidents, ievērojot valsts drošības iestāžu viņam un plašsaziņas līdzekļiem sniegto informāciju, ka 2010. gada 4. martā pieņemtais likums "Grozījumi Imigrācijas likumā" var radīt Latvijas Republikai nevēlamu personu un neskaidras finanšu līdzekļu piesaistīšanas riskus, ir lūdzis Saeimu pārliecināties, vai valsts drošības iestādēm un Noziedzīgu iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam ir nepieciešamie resursi, lai nodrošinātu pienācīgu likuma prasību izpildi, pieaugot uzturēšanās atļauju pieprasījumu skaitam. Minēto iestāžu darbība ir būtiska, veicot likumā un citos normatīvajos aktos noteiktās pārbaudes par to, vai ārzemnieku ieeļošana neradīs draudus valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai un drošībai.

[Grozījumi Imigrācijas likumā](#)

Izvērtējot jautājumu par 2010. gada 4. martā Saeimā pieņemtā likuma “Grozījumi Imigrācijas likumā” nosūtīšanu Saeimai otrreizējai caurlūkošanai, Valsts prezidents ir secinājis, ka Imigrācijas likuma 3. panta trešajā daļā, 22. panta trešajā daļā, 23. panta otrajā daļā, 32. panta otrajā daļā, 33. panta otrajā daļā, 34. panta pirmās daļas 9. punktā, 35.- panta pirmās daļas 13. punktā, 36. panta pirmās daļas 4. punktā un 40. panta pirmajā daļā noteiktais deleģējums Ministru kabinetam izdot attiecīgus noteikumus nav izpildīts.

Tāpēc 2010. gada 18. martā Valsts prezidents ir nosūtījis Ministru prezidentam lūgumu sniegt informāciju par minēto Ministru kabinetam deleģēto uzdevumu izpildes aizkavēšanās iemesliem un nodrošināt attiecīgo Ministru kabineta noteikumu izdošanu.

[Grozījumi Imigrācijas likumā caurskatīšana](#)

Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā” tika atkārtoti caurlūkots Saeimas sēdē 2010. gada 22. aprīlī, ņemot vērā Valsts prezidenta iebildumus. Valsts prezidents minēto likumu ir izsludinājis 2010. gada 12. maijā.

Likums “Grozījumi Alkoholisko dzērienu aprites likumā”

2010. gada 5. martā Valsts prezidents Valdis Zatlers nosūtīja Saeimai otrreizējai caurlūkošanai 2010. gada 25. februārī Saeimā pieņemto likumu “Grozījumi Alkoholisko dzērienu aprites likumā”.

Valsts prezidents lūdz Saeimu, caurlūkojot augstāk minēto likumu, izvērtēt, pirmkārt, vai, papildinot Alkoholisko dzērienu aprites likuma 6. panta pirmo daļu ar 8. punktu, nosakot, ka alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecība ir aizliegta 1. septembrī, tiek sasniegts likumdevēja iecerētais mērķis – liegt nepilngadīgajiem jebkādu iespēju iegādāties alkoholiskos dzērienus Zinību dienā, kā arī cīnīties pret jaunatnes alkohola lietošanas paradumiem. Otrkārt, Valsts prezidents lūdz Saeimu rast iespēju likuma caurlūkošanas procesā uzklaut visas iesaistītās puses, kā arī atbildīgās valsts un pašvaldību iestādes, kuru kompetencē ir alkoholisko dzērienu aprites kontrole un sabiedriskās kārtības nodrošināšana. Treškārt, Valsts prezidents norāda uz nepieciešamību paredzēt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā atbildību par alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu pārdošanu nepilngadīgajiem gan pārdevējam, gan arī juridiskajai personai – alkoholisko dzērienu tirdzniecības atļaujas (licences) turētājam.

2010. gada 25. martā Saeima, atkārtoti caurlūkojot likumu “Grozījumi Alkoholisko dzērienu aprites likumā”, ir ņēmusi vērā Valsts prezidenta izteiktos iebildumus. Valsts prezidents minēto likumu ir izsludinājis 2010. gada 14. aprīlī.

[Grozījumi Alkoholisko dzērienu aprites likumā](#)

Likums “Grozījumi Publisko iepirkumu likumā”

2009. gada 26. jūnijā Valsts prezidents nosūtīja Saeimai otrreizējai caurlūkošanai 2009. gada 18. jūnijā Saeimā pieņemto likumu “Grozījumi Publisko iepirkumu likumā”.

Valsts prezidents uzskata, ka likumā noteiktais pienākums par vēršanos ar sūdzību iepirkumu uzraudzības birojā iemaksāt iesnieguma nodrošinājumu nepamatoti ierobežo personas tiesības. Kā savā vēstulē Saeimas priekšsēdētājam norāda Valsts prezidents, ja iesnieguma nodrošinājuma ieviešanas mērķis ir bijis novērst bezmērķīgu sūdzēšanos iepirkumu uzraudzības birojam, tad izvēlētais līdzeklis nav samērīgs ar iespējamu pamattiesību aizskārums – Latvijas Republikas Satversmes 92. pantā nostiprinātajām personas tiesībām aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses. Tiesības apstrīdēt iepirkuma procedūras īpašā uzraudzības iestādē – iepirkumu uzraudzības birojā – ir būtisks mehānisms, lai novērstu iespējamu valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu nepamatotu izlietošanu, kā arī mazinātu korupcijas riskus valsts budžeta līdzekļu izmantošanā. Iesnieguma iesniegšana iepirkumu uzraudzības birojā ir vienīgais efektīvais līdzeklis, kam jābūt iespējami pieejamam bez nesamērīgiem finansiāliem šķēršļiem. Turklāt likumā ietvertais deleģējums dod Ministru kabinetam visai plašas pilnvaras noteikt iesnieguma nodrošinājuma apmēru, tā samaksas un atbrīvošanas no samaksas kārtību. Līdz ar to pat nav skaidrs, vai iesnieguma nodrošinājuma samaksas

apmērs būs samērojams ar valsts nodevu apmēriem, kas ir noteikti par iestādes lēmuma pārsūdzēšanu administratīvajā tiesā.

Turklāt, kā norādījis Valsts prezidents, iesnieguma nodrošinājuma ieviešana pati par sevi negarantē nepamatotu sūdzību skaita sarukšanu. Visticamāk, šim mērķim kalpotu nevis iesnieguma nodrošinājums, bet gan Publisko iepirkumu likuma grozījumos paredzētās iepirkumu uzraudzības biroja tiesības atstāt bez izskatīšanas acīmredzami nepamatotus iesniegumus.

Vienlaikus Valsts prezidents ir aicinājis Saeimu kā likumdevēju pievērst uzmanību atbildības mehānisma pilnveidošanai par pārkāpumiem publisko iepirkumu jomā.

 [Grozījumi Publisko iepirkumu likumā](#)

2009. gada 16. jūlijā Saeima, atkārtoti caurlūkojot likumu "Grozījumi Publisko iepirkumu likumā", pretēji atbildīgās Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas lēmumam, neņēma vērā Valsts prezidenta iebildumus un likumu negrozīja. Ievērojot Satversmes 71. pantā noteikto, otrreiz Valsts prezidents ierunas celt nevar, un likums tika izsludināts 2009. gada 30. jūlijā.

Taču 2009. gada 3. augustā Valsts prezidents Valdis Zatlers izmantoja savas Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmajā daļā nostiprinātās tiesības iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā par lietas ierosināšanu par likumu atbilstību Satversmei, apstrīdot Saeimas 2009. gada 16. jūlijā pieņemtā likuma "Grozījumi Publisko iepirkumu likumā" regulējuma atbilstību Satversmei.

Likums "Grozījumi Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likumā"

2008. gada 26. septembrī Valsts prezidents nosūtīja Saeimai otrreizējai caurlūkošanai šā gada 18. septembrī Saeimā pieņemto likumu "Grozījumi Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likumā". Valsts prezidents uzskata, ka likums rada būtiskas izmaiņas līdzšinējā tiesiskajā regulējumā, jo, atsakoties no Ministru kabineta kontroles zemesgabala minimālās vērtības noteikšanā, nav noteikti caurskatāmi kritēriji iespējami zemākas vērtības noteikšanā un paredzēta nesamērīgi plaša rīcības brīvība tiesību normas piemērotājam.

Likums "Grozījumi Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likumā" atkārtoti tika skatīts Saeimas sēdē 2008. gada 30. oktobrī, ņemot vērā Valsts prezidenta iebildumus. Likums stājies spēkā 2008. gada 14. novembrī.

 [Grozījumi Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likumā](#)

Likums "Grozījumi Valsts civildienesta likumā"

2008. gada 26. septembrī Valsts prezidents nosūtīja Saeimai otrreizējai caurlūkošanai šā gada 18. septembrī Saeimā pieņemto likumu "Grozījumi Valsts civildienesta likumā". Valsts prezidents uzskata, ka izmaiņas valsts civildienesta ierēdņu sociālo garantiju sistēmā pašreizējā ekonomiskajā situācijā jāveido solidāri ar citām sabiedrības grupām. Likums atkārtoti vēl nav caurlūkots.

 [Grozījumi Valsts civildienesta likumā](#)

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likums

2008. gada 5. jūnijā Saeima pieņēma Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumu ar mērķi nodrošināt Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2005/60/EK un Eiropas Komisijas direktīvas 2006/70/EK prasību ieviešanu nacionālajos tiesību aktos. Ņemot vērā iespējamo pieņemtā likuma neatbilstību direktīvām un virknei Latvijas Republikas uzņemto starptautisko saistību, kā arī vairāku pretrunīgu priekšlikumu atbalstīšanu, pieņemot likumu galīgajā lasījumā, Valsts prezidents nolēma izmantot savas tiesības prasīt likuma otrreizēju caurlūkošanu un 2008. gada 11. jūnijā nosūtīja minēto likumu Saeimai atkārtotai izskatīšanai.

Valsts prezidenta likumdošanas padomniece

Sandra Sondore-Kukule

03.06.2011.

<https://www.president.lv/lv/saeimai-otrrizejai-caurlukosanai-atgrieztie-likumi>